

Ympäristösopimukset 2023

Vna 78/2023 ympäristökorvauksesta ; L1333/2022

Hillevi Teittinen
24.2.2023

Ympäristösopimukset 2023

- Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito (perinnebiotoopit, luonnonlaitumet)
- Kosteikkojen hoito & Ei-tuotannollinen investointi kosteikon perustamiseen
- Alkuperäisrotujen kasvattaminen
- Alkuperäiskasvien ylläpitosopimus on geenipankkitoimenpide ja sitä voivat hakea ne viljelijät, joiden viljelemä alkuperäiskasvilajike on hyväksytty Suomen kansalliseen kasvilajikeluetteluun (Ruokaviraston ylläpitämä).

Sopimuksen hakija ja hakeminen

- Viljelijä, rekisteröity yhdistys (L 1332/2022 §3)
- Väh 18 v, ei yläikärajaa
- Sopimuskausi 5-vuotinen, alkaa hakuvuonna 1.5. ja päättyy viimeisenä tukivuotena 30.4. (Vna 78/2023 § 32, § 33)
- Ei edellytä ympäristösitoumusta
- Maksuhakemus vuosittain, jotta sopimus pysyy voimassa (pl. Ylivoimaiset esteet)

Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maisemanhoito

TH(0)

- Tavoitteena edistää maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman kunnostamista ja /tai säilyttämistä
- Sopimus koostuu vuosittaisesta hoitokorvauksesta sekä haettaessa erillisestä aitaamis- ja/tai raivaamiskorvauksesta
- Sopimus edellyttää hyväksytyä suunnitelmaa, on nk. pakollinen liite
- Hoito kohdennetaan kasvi- ja eläinlajien säilymisen ja viljelymaiseman kannalta tärkeisiin alueisiin
- Hoitosuunnitelma tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että hoito on eduksi alueen maatalousluonnon monimuotoisuudelle,
- osalla kohteista myös maisemanhoito voi olla tavoitteena

Dia 4

TH(0

¹ CAP-suunnitelma s. 723

Teittinen Hillevi (ELY); 2023-02-03T10:22:19.745

Sopimuksen yleiset edellytykset

- Sopimusala väh 0,3 ha
- Sopimusala on määritettävä peruslohkoittain (§34)
- Aina pellon ulkopuolisia alueita maankäyttölaji: metsämaa, muu alue, luonnonlaidun ja –niitty
- Sopimusalueen on oltava sopimuksen tekijän hallinnassa (L1333/2022) → Vuokrasopimus koko sopimuskaudeksi
- Toimenpiteet ylittävät ehdollisuuden vaatimukset ja tuensaajan on noudatettava ehdollisuuden vaatimuksia (luonnonlaitumet avoimena säilyttäminen, tarvittaessa maankäyttölajin muutos tai lohkojako avoimen ja puustoisien alan lohkoiksi)

Sopimukseen hyväksyttävät alat 1/5 perinnebiotooppi

Laiduntamalla tai niittämällä hoidettava Vna 78/2023 § 42

➤ Perinnebiotooppi

- Metsälaidun, puusto moni-ikäistä -lajista , lehtipuuvaltaista, laho- ja kolopuita, metsälaitumella on valoisia aukkoja, joissa heinä ja niittykasveja,
- Arvokas perinnebiotooppi , valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokas = inventoinnissa 2019–2022 ja sitä valmistelleissa inventoinneissa vuodesta 2016 alkaen määritelty valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaaksi perinnebiotoopiksi tai jonka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on arvioinut arvoltaan vastaavaksi, ja joka nykytilassaan täyttää arvokkaan perinnebiotoopin määritelmän. (§ 35)

Sopimukseen hyväksyttävät alat 2/5

Luonnonlaidun

- Luonnonlaidun, on pellon ulkopuolista laidunta, jota käytetään karjanrehun tuottoon, ei voida luokitella pb:ksi,
- Voidaan sisällyttää sopimukseen, jos sillä on muusta ympäristöstä erottuvia luonto- tai maisema-arvoja, sijaitsee maatalousympäristöön kuuluvassa maisema kokonaisuudessa
 - Reunavyöhykkeet max 20m leveä, peltoalueen, tai tien /vesistön väliset alueet max 40 m leveä
 - Pellon metsäsaarekkeet max 1 ha

Sopimukseen hyväksyttävät alat 3/5

- Maatalousympäristön uhanalaisen lajiston säilymistä edistävä kohde + tämän reuna-alue
- Pitkäaikaiseen maankäyttöön liittyvä maaseudun kulttuuriperintökohde, kulttuuriympäristö- tai muinaismuistokohde + reuna-alue

Sopimukseen hyväksyttävät alat 4/5

- Luontodirektiivin mukaiset luontotyytit, jotka hyötyvät laidunnuksesta ja/tai niitosta sekä raivaamisesta, Natura2000-alue tai muuta luonnonhoidon kannalta tarkoituksen mukaista aluetta
- Ranta-alueen vesistön puoleisena rajana on keskivedenkorkeus
- Ala, jonka on pääsääntöisesti oltava kasvipeitteinen

Sopimukseen ei hyväksytä 5/5 vna 78/2023 § 41

- Alue, jolla ei ole selviä edellytyksiä maatalousympäristön lajiston tai maiseman tulokselliseen edistämiseen hoitotoimenpiteillä
- Alat, jotka on ensisijaisesti metsätaloukskäytössä : ensij tarkoitus puuntuotanto, yksipuolinen lajisto ja ikärakenne, kenttäkerros varpua ja jäkälää, ei merkkejä laidunhistoriasta
- Reunavyöhykkeitä, ja metsäsaarekkeitä, joiden maisema- tai monimuotoisuusarvoja ei pysty edistämään raivaus ja niittohoidolla
- Piha- ja puistoalueet, avokalliot,
- **Kaksinkertainen rahoitus:** esim Helmi-kunnostus on kesken, tai toimenpiteestä maksetaan jo muuta EU:n tai kansallisen tukijärjestelmän tukea (esim. luonnonlaidun- ja niitty raivaustoimenpide ei käy sopimuksen toimeksi)

Hoitosuunnitelman toimenpiteet

Vna 78/2023 § 44

Hoitotoimenpiteillä säilytetään tai edistetään alueen tavanomaista arvokkaampia luonto- ja maisema-arvoja

Vuosittainen laidunnus + / niitto+ sadonkorjuu, joiden lisäksi

- Puiden ja pensaiden raivaus + raivaustähteiden korjuu
- Vieraslajien poisto,
- lehdestys

Hoitosuunnitelman toimenpiteet Vna 78/2023 § 44, § 45

- Kertakorvauksella maksettavat toimenpiteet (uusi TH(0) asia! § 45), sisällytettävä hoitosuunnitelmaan tai ELY:n hyväksymä hoitosuunnitelman muutos:
 - Peruskunnostusraivaus
 - Aitaaminen,
 - petoaidan rakentaminen
- Ei sallittua:
 - Muokkaus, lannoitus, ks-aineet, ojitus, metsitys
 - Puustohakkuut, joka ei sisälly hyväksytyyn hoitosuunnitelmaan

TH(0

Hoitotoimenpiteet on aloitettava jokaisella loholla ensimmäisenä sopimusvuotena ¹

-> viimeistään aitaamis- tai raivaustoimenpiteen valmistumisen jälkeisenä vuonna ellei hyväksyty suunnitelma muuta edellytä.

-> Jos peruskunnostusraivaus tai aitaamistoimenpide valmistuu vasta kasvukauden jälkeen, sopimuksen tukea ei makseta kyseiseltä vuodelta.

Teittinen Hillevi (ELY); 2023-02-19T15:01:40.792

Hoitosuunnitelma § 35

Kirjallinen hoitosuunnitelma,

- Yksilöidyt perustamis-, hoito- ja muut toimenpiteet lohkokohtaisesti ja toteutusaikataulu vuosittain, karttaliitteet
- Hankkeen yleiskuvaus ja tavoitteet ympäristöön tai maisemaan
- Selostus, miten toimenpiteet edistävät sopimuksen tavoitteiden toteutumista
- Puustoon kohdistuvat hakkuut ja muut toimenpiteet
- Mahdollinen hoidon vaatima välivuosi laidunnuksessa (§58)

Hoitosuunnitelma (Vna 78/2023 § 35)

- Sopimuksen perustason mukaiset hoidon vaatimukset ja rajoitukset, jos lohko sijaitsee ko. alueella (esim. GAEC09 Natura2000, GAEC8maisemapiirteet, SMR04luontodirektiivi, SRM03lintudirektiivi, Luonnonsuojelulaki 1096/1996 muk. suojelupäätöksiä)
- Tuplarahoitus selvitys § 34
- Hoitosuunnitelmaksi käy Metsähallituksen toimenpide tai työkohdesuunnitelma § 35
- Jos V/M –arvokas perinnebiotooppi, hoitosuunnitelman liitteeksi inventoinnin toteuttaneen viranomaisen lausunto jollei tietoa ole saatavissa VIPU-palvelusta
- **Neuvo2030 rahoituksella voi teettää suunnitelman (uutta!)**
 - [Maatilojen neuvonta – Ruokavirasto](#)
- <https://www.ruokavirasto.fi/viljelijat/tuet-ja-rahoitus/ymparistosopimukset/hoitosuunnitelma/>

Yleistä hoitotoimenpiteistä

- Hoitotoimet aloitettava jokaisella lohkolla ensimmäisenä sopimusvuonna
- Sopiva laidunpaine (liite 5 ey/ha)
- Pb laidunnus muista laidunnurmista erillään (pääsääntö näin) Vna 78/2023 46 §
- Välivuosi loistauti tilanteessa-> tuen peruminen
- Kivennäiset ja vitamiinit ok, muutoin ei lisärehua
- Ei vain yölaidun tai talven jaloittelualue

Hoitopäiväkirja vna 78/2023 36 §, 44 §

- Muistiinpano velvollisuus eli hoitopäiväkirja /lohkomuistiinpanot
 - lohkon nimi,
 - tunnus ja pinta-ala sekä
 - tehdyt toimenpiteet, niiden
 - toteuttamisaika ja kesto sekä
 - laiduntavien eläinten keskimääräinen määrä laidunkauden aikana

Neuvo (Vna 1377/2022), ennakoilmoituksia voi tehdä 23.2. alkaen

- vuosina 2023–27 viljelijä voi saada EU-maaseuturahastosta rahoitettavaa neuvontaa 10 000 euron edestä,
- korvaus on 75 €/h, josta viljelijän osuudeksi jää arvonlisäveron osuus neuvonnan kokonaiskustannuksista, neuvontaorganisaatio hakee korvauksen
- Ympäristösopimuksen hoitosuunnitelma sisältyy Neuvo-korvauksen piiriin (Uutta!)

Linkki Ruokaviraston neuvontakorvaukseen

- <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/neuvontakorvaus/>

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kosteikon hoitosopimus ja ei- tuotannollinen investointi

Hillevi Teittinen

<https://mmm.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f8080aeaa>

24.2.2023

Kosteikon hoitosopimus hakeminen

- Viljelijä, rekisteröity yhdistys, vesilain 587/2011 12luvun tarkoitettu vesioikeudellinen yhteisö
- 5-vuotinen sopimus, korvaus 500 €/ha/v, väh 0,3 ha, liitteeksi hoitosuunnitelma
- Kohteina laajat kosteikot, kosteikkojen ketjut, monimuotoisuuskosteikot, luonnonmukaistetut uomat, kaksitasouomat, tulva-alueet- ja tasanteet, tulvapellot, entiselle turvepellolle kasvihuonekaasupäästöjen hillitsemiseksi perustetut kosteikot

Kosteikon hoitosopimus (§48 , §49,)

- Tavoitteena edistää vesiensuojelua, luonnonmonimuotoisuutta tai kasvihuonepäästöjen vähenemistä
- Kohteina laajat kosteikot, kosteikkojen ketjut, monimuotoisuuskosteikot, luonnonmukaistetut uomat, kaksitasouomat, tulva-alueet- ja tasanteet, tulvapellot, entiselle turvepellolle kasvihuonekaasupäästöjen hillitsemiseksi perustetut kosteikot
- Voimassa oleva sopimus on mahdollista mukauttaa (hoitosuunnitelman päivitys)
- tai voi luopua kokonaan tai hakea uutta 5-v sopimusta

Ei-tuotannollinen investointi = ETI

- Kosteikon perustamiseen, kaksitasouoma, turvepellon muuttamiseksi kosteikoksi tai suon kaltaiseksi alueeksi (ei kastelualtaat, muun kuin peltoalueen vesistökuorman käsittelyyn tarkoitettu, peruskuivatushanke, jossa ei ole luonnonmukaistettua uomaa)
- ETI:n jatkona tehdään 5-v hoitosopimus
- Investointituen hakija: joko viljelijä tai rekisteröity yhdistys tai vesilain 12 luvussa tarkoitettu yhteisö
- Kosteikon ala väh 0,3 ha, kosteikko vähintään 1 % valuma-alueesta ja peltoa 10 % (§4)
- Korvaustaso: 0,3-0,5 ha:n kosteikko 4100€/ kohde,
- yli 0,5 ha:n kosteikot 12 000€/ha, kaksitasouomat max 21,00 €/m
- <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2023/20230128>

Maastokatselmointi = hallinnollinen tarkastuskäynti 1/2

Vna 78/2023 §40 L 1333/2022 11 §)

- Tehdään kaikkiin haettuihin ympäristösopimukseen viimeistään ennen toisen sopimusvuoden ensimmäistä maksua, paitsi jos hakija peruu hakemuksensa tai hakemusasiakirjojen perusteella voidaan todeta, jotta tuen myöntämiselle ei ole edellytyksiä
- Maastokatselmoinnilla:
 - Mitataan pinta-ala
 - Tarkastetaan täyttääkö alue tuen myöntämisen edellytykset, valvontakysymykset
- Tärkeä tukihaussa ja sopimusalueen digitoinnissa, että haettu peruslohkolle on piirretty oikea pinta-ala ja sijainti

Maastokatselmointi = hallinnollinen tarkastuskäynti 2/2

- Ilmoitus hakijalle max 14 vrk ennen tarkastusta
- Kasvikoodit : ympäristösopimus ala pysyvä nurmi
ympäristösopimusala puustoinen / muu ala
→ varmistetaan pysyvän nurmen vaatimuksen täytyminen

Voidaan:

- hylätä tarpeettomat toimenpiteet tukihakemukselta (yksivuotisten toimenpiteiden osalta)
- hylätä lohkoja, rajata tukikelpoista alaa
- hylätä/purkaa koko sopimushakemus

TH(0)

Puun määritelmä: ¹

- Vähintään neljä metriä korkea
- yksi- tai monirunkoinen,
- monivuotinen,
- ikivihreää tai lehtensä pudottavaa puuvartinen kasvi tai
- latvuksellista puumainen pensas, jonka runko ja haarat kasvavat pystyyn tai yläviistoon ja
- jonka puumaiset varret kasvavat paksuutta ja pituutta

https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/yhteisot/neuvojien-aineistot/29092022_maatalousluonnon_ja_maiseman_hoitosopimu

Teittinen Hillevi (ELY); 2023-02-19T14:58:59.195

Korvaus (§59)

- Sopimusalueet perinnebiotooppi, Arvoluokka 1 (V- M-arvokkaat): 610,00 €/ha
- Sopimusalueet perinnebiotooppi, luonnonlaidun, Arvoluokka 2: 460,00 €/ha
 - Vain kerran sopimuskauden aikana:
 - Raivaus 450,00 €/ha,
 - Aitaaminen 1500,00 €/ha
 - Petoaita 2400,00 €/ha
- Sopimuslohkojen ilmoittaminen – kaksi kasvikooodia:
 - Ympäristösopimusala pysyvä nurmi (maankäyttölaji luonnonlaidun ja niitty)
 - Ympäristösopimusala puustoinen (maankäyttölaji metsämaa tai muua ala)
- Sähköinen haku Vipu-palvelussa

Muutokset sopimuskauden aikana (L 1333/2022 12 §, 13 §, Vna 78/2023 §38 , §39)

- Hyväksytyn hoitosuunnitelman muuttaminen tuenhakijan aloitteesta
- Sopimus voidaan siirtää tai jakaa
 - Jos hallinnan siirron myötä sopimusala vähenee alle 0,3 ha:n, sopimus raukeaa
- Ala voi vähetä 0,3 ha:iin saakka (omassa hallinnassa)
- Voi lisätä alaa määrärahan puitteissa määriteltävän enimmäismäärän, lisäalan on oltava sopimuksen kannalta tarkoituksen mukaista (2023 uusi asia)
- Hallinto voi muuttaa sopimusalaa sopimuskauden aikana
 - Valvonnan, pelto rt-ajantasaistuksen, korvauksen saajan aloitteesta, maastokatselmoinnin perusteella
- Takaisinperintään sitoumuksen tai sopimuksen lakatessa sovelletaan muilta osin toimeenpanolakia

Sopimuksen purkaminen, sopimuksesta luopuminen

Sopimuksesta voi luopua

- ala vähenee alle 0,3 ha:n siirron vuoksi, tai tuenhakija poistaa alaa
- Ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisten olosuhteiden perusteella

Ympäristösopimus tai sen osa voidaan purkaa, jos tuenhakija on

- Salannut sopimuksen tekemiseen olennaisesti vaikuttavan seikan tai antanut olennaisesti virheellisen tiedon
- Olennaisesti rikko sopimuksen ehtoja
- Jos luopuu sopimuksesta kesken sopimuskauden, uutta vastaavaa sopimusta voi antaa seuraavan 2 v:n aikana (L 1333/2022 15 §)

Edelleen jatkuvat sopimukset, kun sopimus on alkanut 2019, 2020, 2021, 2022 – mukauttaminen (§65)

Kaksi vaihtoehtoa:

- Alkuperäisen sopimuksen voi jatkaa alkuperäisen sopimuskauden loppuun, sopimusta koskee 2023 alkaen uudet sopimusehdot (=mukauttaminen)
 - Mukautetun sopimuksen lohkoille ei voi saada yksivuotista aitaus- , peruskunnostus tai petoaitaustukea
 - Vanha hoitosuunnitelma tulee päivittää / uusia
- Alkuperäisestä sopimuksesta voi luopua ilman takaisinperintää ja hakea uutta uuden kauden mukaista 5 –sopimusta

Alkuperäiskasvilajikkeen ylläpitoa koskeva sopimus (§ 52)

- Voit tehdä alkuperäiskasvien ylläpitosopimuksen ja saada korvausta, jos ylläpitämäsi alkuperäiskasvilajike on rekisteröity Ruokaviraston ylläpitämään Suomen kansalliseen kasvilajikeluetteloon.
- ehtona on, että viljelijä varastoi ja säilyttää vähintään kahden hehtaarin siementarvetta vastaavaa määrää alkuperäiskasvin kylvökelpoista siementä maatilalla.
- tehtävä alkuperäiskasvilajikkeen ylläpidosta muistiinpanoja
- toteuttamisesta maksetaan ympäristökorvausta 400 euroa kasvilajikkeesta vuodessa
- <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/alkuperaiskasvien-yllapitosopimus/>
- Haku lomakkeella 214

2023 linkkejä

- <https://www.finlex.fi/fi/laki/kokoelma/2023/sk20230078.pdf> Vna ympäristökorvauksesta
- <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/maatalousluonnon-ja-maiseman-hoitosopimus/>
 - [Hoitosuunnitelma - Ruokavirasto](#)
- <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/kosteikkojen-hoitosopimus/>
- <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/alkuperaiskasvien-yllapitosopimus/>
- <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/luonnon-monimuotoisuus-maatilalla/>
- <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/neuvontakorvaus/cap27-aineistot-neuvojille/>

Linkkejä 2023

- [Ohje kaksinkertaisesta rahoituksesta ympäristösopimuksissa – Ruokavirasto](#)
- https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/yhteisot/neuvojien-aineistot/29092022_uusi_cap-koulutus_maatalousluonnon_ja_maiseman_hoito_k_v.pdf
(kysymyksiä ja vastauksia / Ruokaviraston neuvoja-aineisto)
- Sopimusehdot:
<https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/maatalousluonnon-ja-maiseman-hoitosopimus/sopimusehdot-maatalousluonnon-monimuotoisuuden-ja-maiseman-hoito/sopimusehdot-maatalousluonnon-monimuotoisuuden-ja-maiseman-hoito-2023/>

Pohjois-Savon ELY-keskus

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) ,
PL 2000, 70101 Kuopio
Käyntiosoite: Kallanranta 11, Kuopio
vaihde 0295 026 500

ELY Pohjois-Savo ympäristösopimukset:

Ymparistosopimus.pohjois-savo@ely-keskus.fi

Mustonen Minna (ELY) minna.mustonen@ely-keskus.fi +358 40 488 1554

